

08 Art Week / Týden výtvarné kultury Brno

(kapitola z 2. vydání publikace Umění bez revolucí – 25. Art Week / Týden umění)

Dílčí revolucí v oblasti zprostředkování umění a prezentace aktuálních uměleckých děl směrem k veřejnosti je organizování „týdnů výtvarného umění“, tedy akcí všeobecně označovaných jako „art week“. Je to novinka, kterou do vývoje provozu umění vneslo až dvacáté století. Výrazněji se ovšem tyto aktivity rozvíjejí teprve po roce 2005.

„Týden umění“ či „Týden výtvarného umění“, jak by se názvy tohoto typu akcí daly přeložit do českého jazyka, spočívá v promyšleném sestavení týdenního programu, který usiluje o aktivizaci zájmu veřejnosti o výtvarné umění. Formou diskusních setkání, přednášek, besed s umělci, animačních programů či různých tvůrčích dílen tak na výtvarné výstavy či veletrhy umění nebo mezinárodní výtvarné přehlídky navazují doprovodné programy, které uměleckou problematiku přibližují širší veřejnosti. První akce tohoto zaměření se jako velmi ojedinělé experimenty objevily již před druhou světovou válkou ve Spojených státech amerických. Po náznacích z dvacátých let byl první National Art Week vyhlášen v roce 1940 jako osobitá součást Roosveltova programu New Deal se snahou povzbudit Američany, aby si do svých domácností kupovali originály uměleckých děl či uměleckého řemesla. Kupodivu tato státem podporovaná propagace přinesla výsledky – lidé si skutečně v onom týdnu nakupovali obrazy. Do jisté míry můžeme tuto aktivitu považovat za předznamenání dalších kroků, díky nimž je dnes v USA výtvarné umění samozřejmou součástí veřejného života.

Novodobá vlna projektů nazývaných výrazem „art week“ začíná v roce 2005, kdy ve Vídni v návaznosti na mezinárodní veletrh designu byl organizován první ročník akce Vienna Art Week. Jednalo se tehdy jen o několik doprovodných programů, převážně v podobě odborných přednášek či diskusních setkání především pro odborníky, tedy nikoli pro širší veřejnost. Ostatně celkový počet asi čtyř set návštěvníků jasně napovídá, že to byla spíše akce pro uzavřenou specializovanou komunitu. V posledních letech už ale vídeňský „art week“ akce nese rysy podobné, jako je tomu u srovnatelných podniků v dalších metropolích, takže se zaměřuje i na popularizaci umění směrem k nejširší veřejnosti. A návštěvnost? Za týden až třicet pět tisíc návštěvníků. Jedním z typických příkladů je ovšem Berlin Art Week, který začínal v r. 2012 jako doprovodná aktivita k mezinárodním veletrhům současného výtvarného umění (Art Berlin, Positions Berlin). Pořadatelem této akce je městem zřízená agentura Kulturprojekte Berlin a cílem je splnění dvou základních úkolů – jednak jde o oživující programy pro specializované návštěvníky, kteří do Berlína přijeli na veletrh umění. V rámci Berlin Art Week se například konají návštěvy uměleckých ateliérů či soukromých sbírek, které jsou jinak pro veřejnost nepřístupné. Ale druhým a obecnějším cílem je snaha naplnit poptávku po umění – v Berlíně je obrovská koncentrace turistů, kteří sem přijeli kvůli uměleckému životu. Vedle návštěv výstav či veletrhů umění, ale také vedle sledování klubového života, hudby a divadla tak návštěvníci dostávají nabídku velmi jedinečných programů, kterými se jim otevírají dosud nepoznané cesty k poznávání uměleckého života této pulzující kulturní metropole.

S jistým zjednodušením lze konstatovat, že brněnský Týden výtvarné kultury / Brno Art Week, který jako první v České republice vznikl v roce 2010, má vlastně motivaci téměř opačnou. Poptávka po výtvarném umění je v České republice velmi slabá. Záměrem organizátorů z Katedry výtvarné výchovy Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity proto byla snaha vytvořit přitažlivé a zajímavé programy, které by napomohly zvýšit návštěvnost brněnských galerií. A podobné cíle si kladou i tvůrci pražské akce Art Week, kteří tento projekt rozvíjejí od r. 2018 rovněž s vědomím, že návštěvnost výtvarných výstav v českém prostředí stále oproti vyspělejším zemím zatím zaostává.

„Týdny umění“ v zahraničí (výběr):

Vienna Art Week, Venice International Performance Art Week, Art Week Boston, Stockholm Art Week, London Art Week aj.

„Týdny umění“ v České republice

Brno Art Week / Týden výtvarné kultury (od r. 2010), Prague Art Week (od r. 2018), Art Week Liberec (od r. 2019)